ئىزدىنىش مەرەكەمىز ـ دۇان ـ ۇ

حوتانداعى "زۇڭزى گۈلىدىڭ" ساۋدا جولى

تىانشان الابندا "قياق كۈرىش" سۈيىپەنشىلىگى ②

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئەتلىسى ئەبىبا

دۇان ـ ۇ مەرەكەسى قارساڭىندا حوتانىنىڭ جاڭا كەشكى بازارىنداعى اۋانىسا ۇرەيىمنىڭ جايىماسىنىڭ الدىنا ساياحاتشىلار مەن قالا تۇرعىندارى ئەين تىرەسەدى. ول بۇى بۇرقىراعان قياق كۇرىشتى الپ شعپ، اعاش قاسقىپەن نىعزدايدى، قياق كۇرىشتىڭ ۇستىنە ئەبىر قاسىق ايران قۇيعاننان كەيىن، تاعى ئەبىر قاسىق قانت سۇيىعى مەن جەمىس قويمالجىڭن قوسادى، وسلايشا ئەبىر ـ ەكى مينۇتقا قالماي ئەدامى ئەتىل ۇيىرەتىن "ئەتاتتى تاعام" دايىن بولادى. ئەدال وسى حوتان ەرەكشەلىگىنە يە ئەدامدى تاعام ايراندى قياق كۇرىش دەپ اتالادى، اۋانىسانىڭ ايراندى قياق كۇرىشى ئەدامدى ئەارى الۋان ئەتۇرلى بولاندىقتان، ونىڭ ۇستىنە الارمان شاقرۇى دا وزگەشە بولاندىقتان، كوپتەگەن قايىرىلعان قوناقتاردى وزىنە باۋرادى، كوپشىلىك ونى تىلاسپەن "زۇڭزى گۈلي" دەپ اتايدى.

"مەن بۇل ونەردى كوكەمنەن ۇيرەنگەن ەدىم، ول كىسى ايران قوسلعان قياق كۇرىش دايىنداۋ سىندى قىستاقتاعى ەرەن ونەردىڭ يەسى بولعان ەدى". اۋانىسا بىلاي دەدى: حوتاندىعى بۇقارا قياق كۇرىشتى قاتتى ۇناتادى، قياق كۇرىش ئەبىر جىلدىڭ ئەتورت ماۋسىمىندا دا ساتىلادى، دۇان ـ ۇ مەرەكەسىندە قياق كۇرىش ساۋداسى ئەتپتى دە كۇسەت بولادى. ول ايراندى قياق كۇرىش دايىنداۋمەن اينالىسقان 9 جىلدان بەرى قوناقتاردىڭ العسىن الپ قانا قويماي، وتباسلىق كىرىسىن دە ۇزدىكسىز ارتتىردى. ئەوزدىڭ ساۋدا جولىن تىلگە العاندا، اۋانىسا "تىلاس قويا ىستەۋ كەرەك" دەگەن ئەبىر اۋىز سوزبەن جەتكىزدى.

قياق كۇرىش تۇيۇگە قاجەتتى قامىس جاپىراعىن دايىنداۋ ئۇشىن، اۋانىسا جەرگىلىكتى ورىنداعى 5 ـ ايدا جەتىلگەن جاڭا قامىستى تاڭداپ الىپ، جاپىراعىن كۇنگە جايىپ كەپتىرگەننەن كەيىن سۇعا قاينىتىپ، كەرەمەك ئەدامىن كەتىرەدى، ونان سوڭ تاعى دا كۇنگە جايىپ كەپتىرەدى. جەمىس قويمالجىڭن ماۋسىمعا قاراي دايىندايدى، جاڭا جەمىس ـ جىدەكتەرگە بال قوسپ، مۇزقانت سالىپ باسەڭ وتتا قاينىتادى، 5 ـ ايدا بۇلدىرگەن قويمالجىڭن، 6 ـ ايدا ورىك قويمالجىڭن دايىندايدى، 8 ـ ايدا ئەانجۇر جىناسا، 10 ـ ايدا الما، قاراقات قويمالجىڭى سياقتىلاردى دايىندايدى، قاينىتۇ ارقىلى دايىندالعان جەمىس قويمالجىڭن ۇراعا سالىپ، تومەن تەمپەراتۇرادا ساقتايدى.

جايما اشۇدان بۇرىنعى دايىندىق تا وتە كۇردەلى. الدىڭعى كۇنى اۋانىسا جابىسقاق كۇرىشتى 4 ساعات شىلاعاننان كەيىن، قامىس جاپىراعمەن ورالعان قياق كۇرىشتى قاينىتىپ سالقىنداتتى. ئەوز قولىمەن اشتىقان ايراندى داكىمەن سعۇ، كەپتىرۇ ارقىلى ئەدامى ەرەكشە "سۇزبە" ەتپ دايىندايدى. جۇگەرى كامپيتى مەن اق قۇم شەكەردى بەلگىلى سالىستىرما بوينشا ارالاستىرىپ قاينىتۇ ارقىلى قانت سۇيىعىن دايىندايدى. قانت سۇيىعى جىلتىراي قىزارسا، ئەدامى ئەتاتتى بولسا ئەارى تۇتقىرلانباعان، جۇرەك اينىتپايتىن بولسا، ئەساتتى شققان ەسەپتەلەدى.

اۋانىسانىڭ قياق كۇرىش تۇيگەن كەزدە ۇنەمى قولداناتىن "ئەادىس ـ امالدارى" بار. كەيبىر قياق كۇرىشكە شلان قوسادى، كەيبىرەۋىنە مەيىز سياقتىلاردى قوسادى، "ساياحاتشىلارعا وزگەشە اسەر سىلاۋ ئۇشىن مەن 'بىتەۋ قوراپ' فورماسىمەن كوپشىلىكتىڭ وزدەرىنە تاڭداتامىن، ەگەر ئەوزىمىز كەلسكەن تۇردەگى قياق كۇرىش شعار بولسا، تاعى ئەبىر قياق كۇرىشتەن تەگىن ئەدام تاتا الادى".

ەگەر العاشقى دايىندىق جۇمىستارى وتە كۇردەلى دەسەك، وندا ايراندى قياق كۇرىشتى قولما ـ قول دايىنداۋدى "قۇانىشقا بولەيتىن ئەس" رەتىندە بەينەلەۋگە بولادى. ۇلكەن تەگەنەگە پەسىرىلعان قياق كۇرىش رەتتى ئەتىزىلىپ، ئەولدىر اينەك شىنعا ئەتۇرلى جەمىس قويمالجىڭى سالىنادى. اپياق "سۇزبە" ساياحاتشىلاردىڭ نازارىن اۋدارادى.

بىرەۋلەر تاعام بۇيىرتقاندا، اۋانىسا الدىمەن داۋىسىن كوتەرە قوناقتارعا: "حوتانىنىڭ ايراندى قياق كۇرىشىنەن بىرەۋ، جەمىس قويمالجىڭنان ئەبىر قاسىق قوسلسىن"، ـ دەپ ايعايلايدى. ونان سوڭ ارشىلعان قياق كۇرىشتى ۇزىن اعاش قاسقىپەن جالپاقتاپ، قانت سۇيىعىن سەپكەننەن كەيىن، ساياحاتشىلاردىڭ ئەدام جاعىنداعى قاجەتىنە قاراي جەمىس قويمالجىڭن قوسادى. سىرتى اعارتىلعان، جەمىس قويمالجىڭمەن ايشىقتالعان، جاعىمدى ئەيسى اڭقىعان، ئەدامى ئەتىل ۇيىرەتىن ايراندى قياق كۇرىش وسلايشا دايىن بولادى.

"قياق كۇرىش چۇي يۇاندى ەسكە الۋ بايلانسىمەن دۇنيەگە كەلگەن تاعام، مۇنى قىزىم وقۇدان كەلگەننەن كەيىن ايتىپ بەرگەن ەدى. بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىندە قياق كۇرىش جاساۋ ئەادىسى ۇقسامايدى". اۋانىسا ساياحاتشىلارمەن اڭگىمەلەسپ، جەر ـ جەردىڭ قياق كۇرىش جاساۋ ادىستەرى مەن ئەدامىن ۇعىسۇعا ايرىقشا ىنتالى ەكەنىن ايتتى. كەيدە ساياحاتشىلاردىڭ ۇي سالۇىمەن ول جاڭا دامەدگى ايراندى قياق كۇرىش دايىنداۋعا كىرىسىپ كەتەدى ەكەن. قازىر اۋانىسانىڭ ۇيىندەگى ئەار ئەتۇرلى دامەدگى ايران قوسلعان قياق كۇرىشتىڭ ئەتۇرى 20عا تايادى، جەمىس قويمالجىڭنىڭ ئەتۇرى دە 10 نەشەگە جەتتى، "دەن قويساق بولعانى، قوناقتاردى، ئەسوز جوق، اسەرلەندىرە الامز، سوندا عانا ساۋدامىز كۇسەت بولادى. قازىر مەن ايىنا 10 مىڭ يۇان اقشا تابامىن".

"قازىر حوتانىنىڭ ايراندى قياق كۇرىشى شينجياڭنىڭ ئەدامدى تاعام مارکاسىنا اينالدى، ساياحاتشىلاردىڭ مەنىڭ قياق كۇرىشمدى جەگەنىمەن كەيىن شينجياڭعا تاعى دا كەلگىسى كەلۇىن، مەنىڭ قياق كۇرىشىم ئۇشىن حوتانعا تاعى دا كەلۇىن ئۇمىت ەتەمىن"، ـ دەدى اۋانىسا.

حوتان ايماقتىق اس ـ سۇ قوعامىنىڭ باس حاتشىسى سۇڭ ۇيىۇن تىلشىگە بىلاي دەدى: كىپ ـ كىشكەنە قياق كۇرىشكە جۇرتتىڭ تاريخ پەن مادەنيەتكە دەگەن قۇرمەتى مەن مۇراگەرلىگى سىڭىرىلگەن، ايراندى قياق كۇرىش جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ئەداستۇرلى مادەنيەتىنىڭ جەرگىلىكتى ئەدامدى تاعامدارمەن توعىسۇىنان قالىپتاسقان شينجياڭ ئەدامى، ول جۇڭگو ئەدامىنىڭ وزىندىك مازمۇنىن ۇزدىكسىز بايىتۇدا.

(باسى 1 ـ بەتتە)

كاسپورىنداردىڭ داموىنداعى كەسىرلى تۇيىندەردى، قيىن تۇيىندەردى، بوگەتتى تۇيىندەردى ئەدال تاۋىپ، "ئەبىر كاسپورن، ئەبىر ارناۋلى ئەبان" بايلانىس جاساۋ، قىزمەت وتەۋ مەحانيزمىن اتقارىپ، تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ گرۇپپاسىن كاسپورنداردىڭ الدىڭعى شەبىنە جىبەرىپ، كاسپورنداردىڭ جۇرەك ۇنىنە قۇلاق ئەتۇرىپ، كاسپورنداردىڭ قيىن ماسەلەلەرىن شەشتى.

جينفىڭ عىلىم ـ تەحنيكاسىندا تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ گرۇپپاسى دەن قويا تىڭداپ، شىكەرىلەي سۇراۋ قويىپ، مۇقيات ەستەلىك الىپ، كاسپورىننىڭ داموىندا ئەدوپ كەلگەن ناقتى قينىشىلىقتار مەن ماسەلەلەردى انقتادى.

وسى بىرنەشە ايدا مەملەكەتتىڭ جەل كۇشى ارقىلى ەلەكتر شعارۇ تەحنيكاسىندا جاڭالىق اشۇ ورتالعىنىڭ تاجريبە جەل ەلەكتر ستانسياسى نىسانىنىڭ تەز ارادا تياناقتانۇىن ىلگەرىلەتۇ ئۇشىن، جينفىڭ عىلىم ـ تەحنيكاسى پارتكومىنىڭ شۇجيى، القا باستعى ۇ گاڭ كوپ ويلاندى.

ۇ گاڭنىڭ قاراۋىنشا، مەملەكەتتىك جەل كۇشىمەن ەلەكتر شعارۇ تەحنيكالىق جاڭالىق اشۇ ورتالعى شينجياڭعا ىرگە تەۋپ، شينجياڭنىڭ جەل ەلەكترىن كولەمدەندىرە، ئەرى تىپتەندىرە، زەردەلىلەندىرە داموتۇدا بۇرىنعى تەحنيكا نازارياسى مەن ئەادىس ـ قۇرالى كەنجە بولۇ سىندى كىلتەڭ ماسەلەلەردەن الدىمەن قامال الۇنا دەم بەرەدى، ال ونىڭ سايكەستى نىساندارىنىڭ تاجريبە جەل ەلەكتر ستانسياسىن سالۇ ارقىلى جاڭا نازاريا، جاڭا تەحنيكا، جاڭا ماتەريال سياقتىلاردان قامال الۇدى دالەلدەۋ مەن ۇرپاق اۋىستىرۇدى جەدەلدەتپ، جەل ەلەكتر گەنەراتورىن جاساۋ تەحنيكاسى، جەلگە قوسۇ تەحنيكاسى سياقتى جاقتاردا كەلەلى تابىسقا قول جەتكىزۇگە بولادى ەكەن.

نىساننىڭ ماڭىزى زور، ئەبراق وعان ساياتىن تياناقتاندىرۇداعى قيىن ماسەلەلەر ئەبرشاما كوپ.

"تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ بارىسىندا ئەبىز كاسپورىننىڭ نىساننىڭ تياناقتانۇىنا بەلگىلى دارەجەدە الاڭداپ وتىرعاندىعىن، ئەتۇرلى راسمياتتاردى ئەبىرتىرۇدە دە ئەس جۇزىندىك قينىشىلىق بار ەكەندىگىن بايقادىق"، ـ دەدى اۋتونوميالى رايوندىق داموى جانە رەفورما كوميتەتى كاسپ سالاسىن داموتۇ باسقارماسىنىڭ باستعى لي جۇنجيە.

قاتاڭ شارا، ناقتى شارا قولدانىپ، كاسپورىنداردىڭ قيىن ماسەلەلەرىن شەشپ، كاسپورىنداردى داموداعى ۇيىمنان ارىلتقاندا عانا، كاسپورنداردىڭ الاڭسىز تۇردە جاڭالىق اشۇمەن شۇعىلدانۇىنا مۇمكىندىك جاساپ، جاڭا ەنەرگيا سالاسىنىڭ عىلىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۇ قابىلەتىن جوعارىلاتۇعا بولادى. سول كۇنگى ۇستىندە جۇمىس ئەبىترۇدىڭ ماقساتى دا ماسەلەنى تىكەلەي شەشۇ ئۇشىن ەدى.

"نسانىنىڭ ايا‌ق السى قاي دەڭگەيگە جەتتى"؟

"قايسى ماسەلەلەر ئەبىزدىڭ سايكەستىرىپ شەشۇىمىزدى قاجەت ەتەدى"؟

...

كاسپورىنعا بارىسمەن اۋتونوميالى رايوندىق داموى جانە رەفورما كوميتەتى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجيى ۋاڭ كۇيران ۇ گاڭنان نىساننىڭ ەڭ جاڭا جاعدايىن سۇرادى.

"قانداي قينىشىلىق بولسا دا توتەسىنەن ايت، ئەبىز ماسەلەنى شەشۇ ئۇشىن كەلدىك"، ـ دەدى ۋاڭ كۇيران.

"تاجريبە جەل ەلەكتر ستانسياسى نىساننىڭ قالاي تياناقتاندىرۇعا بولادى؟"، "وندىرىلگەن جاسىل ەلەكتردى قالاي قابىلداۋعا بولادى؟"... ۇ گاڭ مەملەكەتتىك جەل كۇشىمەن ەلەكتر شعارۇ تەحنيكاسىندا جاڭالىق اشۇ ورتالعىنىڭ تاجريبە جەل ەلەكتر ستانسياسى نىساننىدا ورىن تەۋپ وتىرعان قينىشىلىقتاردى، سونداي ـ اق كاسپورىنىڭ ۇايىمىن ئەبىر جولدا ايتىپ شقتى.

جۇمىس باسىندا اۋتونوميالى رايوندىق داموى جانە رەفورما كوميتەتىندەگى، عىلىم ـ تەحنيكا مەڭگەرمەسىندەگى، مەملەكەت ەلەكتر تورى شينجياڭ ەلەكتر قۇاتى شەكتى سەرىكتەستىگىندەگى، سونداي ـ اق سانجى، تارباعاتاي، قۇمىل سىندى 3 جەردىڭ داموى جانە رەفورما كوميتەتىندەگى جولداستار وسى كاسپورىننىڭ مەملەكەتتىك جەل كۇشىمەن ەلەكتر شعارۇ تەحنيكاسىندا جاڭالىق اشۇ ورتالعىنىڭ سايكەستى تاجريبە جەل ەلەكتر ستانسياسى قۇرىلىسىن اتقارۇىنا بىرگە قولداۋ كورسەتۇ جونىندە ورتاق تانىمعا كەلدى. جينفىڭ عىلىم ـ تەحنيكاسى تاعى 3 جەردىڭ داموى جانە رەفورما كوميتەتىمەن، مەملەكەت ەلەكتر تورى شينجياڭ ەلەكتر قۇاتى شەكتى سەرىكتەستىگىنە قاراستى ايماقتاردىعى، وبلىستاردىعى ەلەكترمەن قامداۋ سەرىكتەستىكتەرىمەن سەلبەستىك ەسكەرتپە حاتىنا قول قويدى، ئەار جاق تولىمدىلىعىن تەكسەرىپ بەكتۇ، ساياساتپەن قامتاماسىز ەتۇ، بايلىقتى سايكەستىرۇ، قۇرىلىس ورنىن تاڭداۋ سياقتى جاقتاردا كاسپورنداردىڭ قولداۋ كورسەتپ، نىساندارداردىڭ تياناقتانۇىن ىلگەرىلەتەدى.

"قينىشىلىق شەشىلدى، ئەبىز دەرەۋ ىسكەر كۇشتەردى ۇيىمداستىرىپ، تەز ارادا جوبا جاساپ، نىساندارداردىڭ ەرتەرەك تياناقتانۇىن ىلگەرىلەتەمىز"، ـ دەدى ۇ گاڭ.

(باسى 1 ـ بەتتە)

3 جىل ۇاقىت جۇمساپ، اقسۇ وزەنى الابىنىڭ ەكولوگياڭلىق قورشاعان ورتاسىن جان ـ جاقتى وڭاپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇدى جوسپارلاپ، اقسۇ ايماعىنىڭ ەكولوگياڭلىق قورشاعان ورتاسىن وڭاۋدىڭ تىڭ تاراۋىن باستادى.

اۋتونوميالى رايوندىق 10 ـ كەزەكتى پارتكومىنىڭ سەگىزىنشى جالپى ئەماجلىسى ەكولوگياڭلىق قورشاعان ورتانى قورعاۋ قۇرىلىسىن كۇشەيتپ، تاۋ، سۋ، ورمان، اتىز، كول، جايلىم، قۇمدى ئەبىر تۇلعالاندىرىپ قورعاۋعا جانە جۇيەلى وڭاۋعا تابانداۋ بولىپ، وزەن ـ كول باستىعى ئەتۇزىمىن، ورمان باستىعى ئەتۇزىمىن تياناقتاندىرۇ كەرەك دەپ باسا دارىپتەدى.

"شينجياڭ جاقىنعى جىلداردان بەرى ورمان باستىعى ئەتۇزىمىن جالپى بەتتىك اتقارۇدى جەتەكشى ەتۇگە تابانداى بولىپ، تاۋ، سۋ، ورمان، اتىز، كول، جايلىم، قۇمدى ئەشولدى ئەبىر تۇلعالاندىرىپ قورعاۋدى جانە جۇيەلى وڭاۋدى ئەبىر تۇتاس جوسپارلاپ، كورنەكتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزدى". اۋتونوميالى رايوندىق ورمان شارۋاشىلىعى جانە جايلىم مەكەمەسىنىڭ ورنىباسار باستىعى يان ۇي بىلاي دەدى: 2021 ـ جىلى شينجياڭ ورمان باستىعى ئەتۇزىمى قۇرىلىسىن باستاعاننان بەرى ورمان باستىعىنىڭ اۋتونوميالى رايون، ايماق، اۋدان، اۋىل، قىستاق سىندى 5 دارەجەلى ۇيىمدىق جۇيەسىن جالپى بەتتىك قۇرىپ، ورمان، جايلىم بايلىعىن قورعاۋدى ۇزدىكسىز كۇشەيتپ، ەكولوگياڭلىق قورشاعان ورتا ساپاسىن ئەۇرتىس جاقسارتتى.

قازىر شينجياڭ اۋتونوميالى رايون دارەجەلەدەن جوعارى 28 جاراتىلىستىق قورىق قۇرىپ، جابايى حايۋاناتتاردى، وسىمدىكتەردى قورعاۋعا، ورگانيزمدەردىڭ كوپ تۇرلىلىگىن قورعاۋعا باسقالقا ازىرلەدى. جەر ـ جەر سازدىقتى قورعاۋ جانە قالپىنا كەلتىرۇدى بەلسەندىلىكپەن ورىستەتپ، اۋتونوميالى رايون دارەجەلەدەن جوعارى سازدىق تۇرىندەگى 7 جاراتىلىستىق قورىق، 51 مەملەكەت سازدىق باقشاسىن، 8 اۋتونوميالى رايوندىق ماڭىزدى سازدىق قۇرىپ، سازدىق تۇرىندەگى جاراتىلىستىق قورىقتى، مەملەكەت سازدىق باقشاسىن، اۋتونوميالى رايوننىڭ ماڭىزدى سازدىعىن نەگىز ەتكەن سازدىقتى قورعاۋ، باسقارۇ ارناسىن العاشقى قادامدا قالىپتاستىردى. 2022 ـ جىلى شينجياڭ 6 ميللىيون 989 مىڭ 800 مۇ قۇمايىتتانعان جەردى تىزگىندەپ، تىزگىندەلگەن جەر كولەمى بۇكىل مەملەكەت بوينشا 2 ـ ورىندى ناڭ ساقتانۇ ـ وڭاۋدىڭ 3 جىلدىق (2023 ـ جىلدان 2025 ـ جىلعا دەيىن) قامال الۇ جوباسىن» جاسادى، ئەتۇيىندى سالالاردى شىكەرىلەي جونگە سالۇ، اۋىل ـ قىستاق وڭىرلەرىن تازا جىلۇمەن قامداۋ بوينشا جاڭالاۋ، قاتىناس ـ تاسىمال قۇرىلىمىن ساپالىلاندىرۇ سياقتى وندىرىستىك ورنىنىڭ ماڭىزىن شارالارىن العاشقى قادامدا ايقىندادى.

اۋتونوميالى رايوندىق ەكولوگياڭلىق قورشاعان ورتا مەڭگەرمەسى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجيى داي ۇجۇن بىلاي دەدى: شينجياڭ "ئۇرىمجى ـ سانجى ـ شىحزى" ئەوڭىرىن دالما ـ ئەال باسقارۇ ـ مەڭگەرۇگە قولباسشىلىق ەتۇ، ورنالاستىرۇ جۇيەسى تۇعىرىن جەدەل قۇرىپ، ولشەۇ ـ باسقارۇدىڭ بىرلەسپ ارەكەتتەنۇىن جۇزەگە اسىرىپ، ئەوڭىردىڭ اۋا ساپاسىنىڭ جاقسارۇىنا تەحنيكالىق تىرەك ازىرلەيدى. وڭىردەگى 150دەن استام ئەتۇيىندى كاسپورىندى "ئەبىر كاسپورىنعا ئەبىر شارا" بوينشا لاستانۇدى وڭاۋ جوباسىن جاساۋعا ۇيىمداستىرىپ، كاسپورنداردىڭ لاستانۇدى وڭاۋ تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىگىن ناقتىلاندىرادى. "ئۇرىمجى ـ سانجى ـ شىحزى" وڭىرىندەگى ئەتۇيىندى كاسپورىنداردىڭ لاستانۇدى شىكەرىلەي وڭاۋ تەحنيكاسى، لاس زاتتاردى بايلىقتا اينالدىرىپ قايتا جيناپ الپ پايدالانۇ تەحنيكاسى سياقتىلارعا تەكسەرۇ ـ زەرتتەۋ جانە دالەلدەۋ جۇرگىزىپ، كاسپورنداردىڭ لاستانۇدى شىكەرىلەي وڭاۋىن ىلگەرىلەتەدى. بيىتتۇان مەن جەرگىلىكتى ورىننىڭ بىرلەسپ ارەكەتتەنۇىن كۇشەيتپ، ساندى مالىمەتتەن بىرگە يگىلىكتەنۇدى ىلگەرىلەتپ، "ئۇرىمجى ـ سانجى ـ شىحزى" ئەوڭىرىنىڭ اتموسفەرا ورتاسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ بوينشا الدىن الا كەڭەسۇ ئەادىسىن، ارناۋلى سىلىق ـ جاردەماقى ئەادىسىن زەرتتەپ دايىنداپ، ساقتانۇ ـ وڭاۋ قىزمەتىندە ونىمدىلىككە قول جەتكىزۇدى ىلگەرىلەتەدى.

اۋتونوميالى رايون ورتالىقتىڭ 2 ـ كەزەكتى ەكولوگياڭلىق قورشاعان ورتانى قورعاۋدى باقلاۋ ـ تەكسەرۇدە اڭىس ەتكەن ماسەلەلەردى جاپىپاي، تۇبەگەيلى رەتتەۋ ـ تۇزەتۇدى بەلسەندە ىلگەرىلەتتى. 2023 ـ جىلى 3 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن اۋتونوميالى رايوننىڭ 46 ئەتۇرلى رەتتەۋ ـ تۇزەتۇ مىندەتتىنىڭ 13 ئەتۇرى ورىندالىپ، تۇگەلدەي رەتتىك قارقىن تالابىنا جەتتى، باسقا مىندەتتەر دەرلىك بەلسەندە جەدەل ىلگەرىلەتىلۇدە. بيىل سوڭعى جارتى جىلدا شينجياڭ ورتالىقتىڭ 2 ـ كەزەكتى ەكولوگياڭلىق قورشاعان ورتانى قورعاۋدى باقلاۋ ـ تەكسەرۇدە اڭىس ەتكەن ماسەلەلەردى رەتتەۋ ـ تۇزەتۇدى ئەتۇيىن ەتپ، اۋتونوميالى رايوننىڭ ەكولوگياڭلىق قورشاعان ورتانى قورعاۋدى باقلاۋ ـ تەكسەرۇدە بايقالعان ماسەلەلەردى رەتتەۋ ـ تۇزەتۇدى ىلگەرىلەتپ، اۋتونوميالى رايوننىڭ ەكولوگياڭلىق قورشاعان ورتانى قورعاۋدى باقلاۋ ـ تەكسەرۇدە ئەتۇيىن ەتپ، ەكولوگياڭلىق قورشاعان ورتا بوينشا كىرۇگە ەۋىلدەۋ ماقساتى دا ماسەلەنى تىكەلەي شەشۇ ئۇشىن ەدى.

"نسانىنىڭ ايا‌ق السى قاي دەڭگەيگە جەتتى"؟

"قايسى ماسەلەلەر ئەبىزدىڭ سايكەستىرىپ شەشۇىمىزدى قاجەت ەتەدى"؟

...

كاسپورىنعا بارىسمەن اۋتونوميالى رايوندىق داموى جانە رەفورما كوميتەتى پارتيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجيى ۋاڭ كۇيران ۇ گاڭنان نىساننىڭ ەڭ جاڭا جاعدايىن سۇرادى.

"قانداي قينىشىلىق بولسا دا توتەسىنەن ايت، ئەبىز ماسەلەنى شەشۇ ئۇشىن كەلدىك"، ـ دەدى ۋاڭ كۇيران.

"تاجريبە جەل ەلەكتر ستانسياسى نىساننىڭ قالاي تياناقتاندىرۇعا بولادى؟"، "وندىرىلگەن جاسىل ەلەكتردى قالاي قابىلداۋعا بولادى؟"... ۇ گاڭ مەملەكەتتىك جەل كۇشىمەن ەلەكتر شعارۇ تەحنيكاسىندا جاڭالىق اشۇ ورتالعىنىڭ تاجريبە جەل ەلەكتر ستانسياسى نىساننىندا ورىن تەۋپ وتىرعان قينىشىلىقتاردى، سونداي ـ اق كاسپورىنىڭ ۇايىمىن ئەبىر جولدا ايتىپ شقتى.

جۇمىس باسىندا اۋتونوميالى رايوندىق داموى جانە رەفورما كوميتەتىندەگى، عىلىم ـ تەحنيكا مەڭگەرمەسىندەگى، مەملەكەت ەلەكتر تورى شينجياڭ ەلەكتر قۇاتى شەكتى سەرىكتەستىگىندەگى، سونداي ـ اق سانجى، تارباعاتاي، قۇمىل سىندى 3 جەردىڭ داموى جانە رەفورما كوميتەتىندەگى جولداستار وسى كاسپورىننىڭ مەملەكەتتىك جەل كۇشىمەن ەلەكتر شعارۇ تەحنيكاسىندا جاڭالىق اشۇ ورتالعىنىڭ سايكەستى تاجريبە جەل ەلەكتر ستانسياسى قۇرىلىسىن اتقارۇىنا بىرگە قولداۋ كورسەتۇ جونىندە ورتاق تانىمعا كەلدى. جينفىڭ عىلىم ـ تەحنيكاسى تاعى 3 جەردىڭ داموى جانە رەفورما كوميتەتىمەن، مەملەكەت ەلەكتر تورى شينجياڭ ەلەكتر قۇاتى شەكتى سەرىكتەستىگىنە قاراستى ايماقتاردىعى، وبلىستاردىعى ەلەكترمەن قامداۋ سەرىكتەستىكتەرىمەن سەلبەستىك ەسكەرتپە حاتىنا قول قويدى، ئەار جاق تولىمدىلىعىن تەكسەرىپ بەكتۇ، ساياساتپەن قامتاماسىز ەتۇ، بايلىقتى سايكەستىرۇ، قۇرىلىس ورنىن تاڭداۋ سياقتى جاقتاردا كاسپورنداردىڭ قولداۋ كورسەتپ، نىساندارداردىڭ تياناقتانۇىن ىلگەرىلەتەدى.

"قينىشىلىق شەشىلدى، ئەبىز دەرەۋ ىسكەر كۇشتەردى ۇيىمداستىرىپ، تەز ارادا جوبا جاساپ، نىساندارداردىڭ ەرتەرەك تياناقتانۇىن ىلگەرىلەتەمىز"، ـ دەدى ۇ گاڭ.